

UNIUNEA EUROPEANĂ ÎN CONTEXTUL GLOBALIZĂRII POLITICE

Lector Universitar, dr. ARAT GHEORGHE
TEODOR
UNIVERSITATEA „DUNĂREA DE JOS” GALAȚI

SUMMARY

The globalization, concerted action of the neo-liberal current from the global economy, ment to replace the initiative of the 70's regarding the creation of the "new international economic and political order", is almost equally accepted or contested by the international society.

The globalization has meanings for the international relations' actors: states, organizations and international agencies and also for the varied segments of the global public opinion. Among the organisms which involved and at the same time influenced by the political globalization's process, the European Union is also included. From the point of view of its evolution from an economic community to the European complementarity space, the European Union represents a real interest for the definition and understanding of the global politics concept at the beginning of the XXIst century.

Obvious, the European Union is not only one of the global political scene's actor, even if it prefigures itself as one of the power poles of the planet, bu its transformation and transition from the economic field to the political field from the national to the federal makes it one of the most interesting organizations.

In order to understand this role the evolution of three European communities needs to be observed from their foundation until now, stage recorded by the Treaty of Lisbon from December 2007, which prefigures at the same time the future development of the organization too, in the context of globalization of politics and in the globalization's politics.

1. Politica globalizării și globalizarea politică

Sistemul internațional contemporan – un sistem în care interdependența economică este constrângătoare, în care rețeaua de reglementări juridice și instituții comune este densă și în care utilizarea forței este încă un mijloc de impunere a unor interese statale sau organizaționale, este totuși o societate anarhică¹. Este o lume în care statele rămân actorii centrali și unde diversitatea culturilor (chiar dacă nu este privită ca ducând la un *război al civilizațiilor*, cum previzionează Huntington), pune în discuție soliditatea societății internaționale și constituie continuu o provocare pentru crearea unei noi ordini mondiale. În deceniul șapte al secolului trecut un grup masiv de state cu dezvoltare medie sau în curs de dezvoltare proclama deja instaurarea unei *noi ordini mondiale*. Formula părea multora pertinentă, se stabilea o nouă ierarhie a puterilor dar, calificarea „ordine” a noii forme de dezordine instaurată între state și națiuni a fost mai puțin convingătoare, conceptul de circumstanță dispărând destul de repede din discursul politic.

Atunci când a început să se impună, la mijlocul anilor '90, termenul de „mondializare” părea să desemneze o configurație complet nouă a sistemului internațional și a economiei mondiale. Noțiunea de mondializare (sau globalizare) s-a dovedit durabilă deoarece, după estomparea lumii a treia și dispariția sistemului comunist, mulți au crezut că pot anunța o viitoare convergență planetară sub semnul pieții.

---

¹ Hedley Bull, *Societatea anarhică*, ed. Științifică, Chișinău, 1998, p. 9

Globalizarea are sensuri multiple, ea desemnând pentru diferite segmente ale opiniei publice internaționalizarea producției și a schimbului, triumful piețelor financiare și al liberului schimb, era rețelelor internaționale de informație și comunicare, efectul nivelator al industriilor culturale transnaționale, presupusa „victorie” a multinaționalelor asupra guvernelor sau chiar pierderea suveranității naționale².

Perioada care a trecut de la apariția conceptului a fost marcată de declinul celor mai multe state, a slăbit autoritatea acestora asupra oamenilor și activităților din interiorul granițelor teritoriale³. În același timp a sporit influența unor actori non statali, care se afirmă din ce în ce mai puternic în relațiile internaționale ai căror parteneri clasici sunt statele.

Cum a fost posibil acest declin al autorității statului în interiorul propriilor granițe teritoriale? Un posibil răspuns are în vedere nu cantitatea de autoritate ci calitatea acestei autorități. Indiferent de timpul de guvernare, cele mai multe guverne sunt responsabile de eșecul îndeplinirii funcțiilor de bază pentru care a fost creat statul: menținerea legii și ordinii civilizate, apărarea proprietății și garantarea drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor.

Să fie „guvernarea globală” soluția pentru problemele globale ale umanității? Răspunsul ar putea fi afirmativ prin prisma înțelesului dat de doctrinarii globalizării, acestui termen – *global governance* – respectiv, cooperarea și armonizarea sau standardizarea practicilor între guvernele teritoriale, cel mai adesea printr-o birocratie internațională. Presupunerea implicită comunicată de cele două cuvinte, este a unui guvern realizat la scară mondială de către o autoritate mondială. Dar o organizație interguvernamentală are puterea de decizie limitată de cele mai puternice guverne membre. Istoria relațiilor internaționale oferă numeroase exemple de regimuri internaționale care nu au fost rezultatul unei reuniuni între egali, ci rezultatul final al strategiei dezvoltate de un stat dominant sau uneori de un mic grup de state dominante. Însă acest mic grup este și el format prin tratative între hegemon și dependenții săi, deci o subtilă hegemonie politică.

Înălții funcționari ai instituțiilor internaționale sunt conștienți că administrarea unei *ordini internaționale* nu este în nici un fel neutră, nici în intenții, nici în consecințe.

Globalizarea se manifestă nu numai în domeniul economic, care este determinat, ci și în sfera politică și socială, așa încât putem afirma că în prezent politica internațională nu este făcută numai în state și că puterea poate și este exercitată atât de guverne cât și de autorități nonstatale.

În atari condiții se pune problema atitudinii și contribuției unor organizații internaționale regionale în procesul de globalizare politică, Uniunea Europeană fiind una dintre cele mai importante. Din perspectiva evoluției sale, de la simpla creație mitologică la formarea ideii de spațiu european și Europa unită, precum și din perspectiva noilor tendințe politice manifestate ca urmare a extinderii la 27 state membre, Uniunea Europeană prezenta un interes pentru definirea și înțelegerea conceptului de politică globală la începutul noului mileniu.

Nu cu mult timp în urmă, formele istorice ale globalizării erau asociate cu anumite tipuri de formare și transformare a statelor; în aceeași percepție, în epoca contemporană procesele de globalizare sunt asociate cu o transformare sau o reconstituire a puterilor statului-națiune modern⁴.

Statele-națiuni moderne sunt aparate politice distincte atât de conducător cât și de cel condus, cu jurisdicție supremă asupra unei arii teritoriale demarcate, sprijinite pe revendicarea monopolului puterii coercitive și bucurându-se de legitimitate ca rezultat a unui nivel minim de sprijin sau loialitate din partea cetățenilor săi.

Noua societate contemporană de state de la începutul secolului XX se baza pe conceptul westfalic care prefigura dezvoltarea unei ordini mondiale creată de state suverane, ordine în care nu exista o autoritate supremă ci un echilibru al puterii. Lumea consta în puteri politice separate care își promova propriul interes cu sprijinul inițiativelor diplomatice și, în ultima instanță, al organizării puterii lor coercitive.

---

² Serge Cardellier, *Modernizarea dincolo de mituri*, ed. Trei, București, 2001, p. 11.

³ Susan Strange, *Retragerea statului Di fuziunea puterii în economia mondială*, ed. Trei, București, 2001, p 9-13.

⁴ Ion Popescu, Aurelian Bondrea, *Globalizarea, mit și realitate*, ed. Economică, București, 2000, p. 233.

Odată cu maturizarea statelor –națiuni, popoarele au intrat în conul de lumină al elitelor puterii. Dar abia la începutul secolului XX state mari puteri existente au început să recunoască principiul că fiecare popor are dreptul la propria democrație. În principiu, astăzi toate statele-națiune au devenit înlănțuite, părți ale unui pattern mai vast de transformări și fluxuri globale. Rețelele și relațiile internaționale s-au dezvoltat în toate sferile activității umane. „Politica globală” este un termen care surprinde întinderea relațiilor politice în spațiu și timp, extensiunea puterii politice și a activității politice peste granițele statului. Deciziile și acțiunile politice și a activității politice dintr-o parte a lumii pot desăvârși în scurt timp ramificații mondiale. În plus, locurile acțiunii și/ sau, deciziei politice pot fi conectate prin comunicații rapide la rețele complexe de decizie sau de interacțiuni politice. Cu această întindere este asociat un frecvent impact de „adâncire” al proceselor politice globale, astfel încât „acțiunea la distanță” penetrează cu o mai mare intensitate condițiile sociale și lumile cognitive ale anumitor locuri sau comunități politice. Prin urmare dezvoltările la nivel global dobândesc frecvent consecințele locale aproape în mod instantaneu și invers. Ideea de politică globală pune în lumină bogăția și complexitatea întreprinderilor care transcend statele și societățile în ordinea mondială. Deși statele și guvernele rămân actori principali, puternici, ele împart acum averea internațională cu o serie de alți agenții și organizații, atât guvernamentale cât și neguvernamentale, care operează pe diverse arii prin instituții cvasisupranaționale, asemenea Uniunii Europene. Acest sistem mixt de actori, poliarchic, acționează pe o arenă globală în care autoritatea politică și sursele acțiunii politice sunt răspândite pe scară largă.

Astăzi, politica globală este ancorată nu numai în preocupările geopolitice tradiționale, referitoare la securitate și la afaceri militare, ci și într-o mare diversitate de probleme economice, sociale și ecologice. Poluarea, drepturilor omului, flagelul drogurilor și terorismul sunt numai câteva din subiectele politicii transnaționale care necesită cooperare internațională pentru o rezolvare eficientă. În acest context, un rol important îl joacă regimurile internaționale. Ele marchează instituționalizarea în continuă creștere a politicii globale⁵ și constituie forme ale guvernării globale, distincte de noțiunile tradiționale asupra guvernării, concepută în locurile specifice ale puterii suverane.

Regimurile internaționale îmbrățișează un spectru larg de actori incluzând guverne, departamente guvernamentale și autorități subnaționale. Mai mult, în timp ce unele regimuri au ca nucleu organizații interguvernamentale, altele sunt rodul unor acorduri mult mai fluide, luând ființă în urma unor tratate, probleme politice comune sau grație unei comunități internaționale de interese. Astfel, regimul securității internaționale din Europa este constituit în jurul relațiilor complexe dintre anumite instituții precum NATO și OSCE.

Dintr-o altă perspectivă, apariția politicii globale a mers mână în mână cu dezvoltarea noilor forme de regionalism. Prin regionalism politic se înțelege un *cluster* regional de state învecinate care posedă un număr de atribute comune, cu nivelurile de interacțiune semnificative, bucurându-se de o cooperare instituționalizată printr-o structură multilaterală oficială. Cel mai reprezentativ cluster se identifică în Europa prin Uniunea Europeană un spațiu geografic delimitat de granițele politice și economice a unei comunități regionale de state și societăți.

2. O Entitate politică numită Uniunea Europeană

În mintea părinților fondatori ai CE există ideea că procesul de integrare economică trebuie urmat de cel al integrării politice a Europei. Unificarea economică, asupra căreia se ajunsese la un acord concret, nu era înțeleasă ca reprezentând „sfârșitul procesului”, nu era percepută „ca un scop în sine”, ci doar ca „un stadiu intermediat în drumul comun al unificării politice”.

Fără îndoială încă de la începutul anilor `60 s-a constatat că funcționarea cu succes a CEE nu asigură automat pasul spre constituirea visatei Comunități Politice. Din această cauză, de-a lungul jumătății de secol ce a urmat nu s-a mai încercat „forțarea” soluționării problemelor ideologice ale

---

⁵ O. Young, *Internațional Regims*, ed. Cornell University Press, Ithaca, U.S. 1989, p. 11.

unificării europene, ci doar s-a reiterat periodic „încrederea în obiectivele politice ale Comunității”, amânându-se realizarea deplină a Uniunii Europene pentru decada anilor `80-`90. Un moment decisiv al „recuperării” ideii de Uniune Europeană, deci de Uniune Politică l-a constituit Actul Unic European din 1987 care proclama în preambul voința celor 12 state membre de a reansfera totalitatea relațiilor dintre ele într-o “Uniune Europeană”.

Pasul definitiv spre această Uniune Europeană s-a realizat prin adoptarea Tratatului UE, semnat la 7 februarie 1992 și intrat în vigoare la 1 noiembrie 1993. Tratatul constituia, astfel, o nouă etapă în procesul creator al uniunii din ce în ce mai strânse între popoarele Europei, în care deciziile urmau a fi luate cât mai aproape posibil de cetățeni⁶. Uniunea Europeană avea ca misiune “organizarea într-un mod coerent și solidar, a relațiilor dintre statele sale membre și dintre popoarele acestora”⁷.

Nu în ultimul rând, trebuie menționat că unificarea politică s-a accentuat pe măsura democratizării comunităților. Este vorba despre creșterea puterii Parlamentului European determinată de alegerile directe (începând din anii 1979), proces ce ducea un plus de legitimitate proiectului european. Alături de Parlamentul European, Uniunea are astăzi o arhitectură instituțională impresionantă care formează sistemul comunitar.

Dintre acestea Consiliul European asigură impulsurile necesare dezvoltării Uniunii și stabilește obiectivele de politică generală. Aceasta se realizează prin adoptarea deciziilor politice fundamentale sau prin formularea de directive ce urmează a fi îndeplinite de către Consiliul Uniunii sau de către reprezentanții guvernelor statelor membre reuniți în Consiliul. Dinspre Consiliul Uniunii au “emanat” impulsuri politice majore în favoarea: Uniunii Economice și Monetare, alegerilor directe pentru Parlamentul European, politica socială și extinderea spre est. În ceea ce privește politica externă și de securitate comună, Consiliului european îi corespund coordonarea politicii externe a statelor membre și emiterea de opinii asupra problemelor de politică mondială. Consiliul European va avea un rol important și în viitoarea Politică Europeană de Securitate și Apărare⁸.

Ceea ce deosebește construcția europeană de modelele cunoscute în relațiile internaționale sunt câteva particularități. În primul rând „limitarea voluntară a suveranității naționale în unele domenii și administrarea acestora în comun prin comportamentele sistemului comunitar: instituții, buget, drept” (regulile jocului sunt în sarcina instituțiilor comune, spre deosebire de alte organizații internaționale, unde execuția tratatelor rămâne la dispoziția statelor). În al doilea rând, pe lângă păstrarea echilibrului între cele trei funcții politice majore, legislativ, executiv și justiție, specifice sistemelor democratice, apar și elemente ca asocierea interguvernamental – supranațional și suprapunerea funcției legislative cu cea executivă, cu legiferări ale Curții de Justiție, alte instituții, competențe mecanisme și noi limitări de suveranitate⁹.

În ultima vreme tot mai multe au fost vocile care au vorbit despre decizia construcției europene, despre creșterea vitezei integrării sau chiar despre paralizia procesului. Printre cauze se amintea criza economică, războiul din Irak, tendința unor lideri politici statali de a vorbi despre re-naționalizarea unora dintre politicile comune sau chiar despre revenirea la o zonă de liber schimb. Eșecurile referendumurilor de ratificare a Tratatului Constituțional din Franța și Olanda, au constituit alte argumente în acest sens.

Ori, studiul tendințelor ne arată cu claritate că, în acest moment, construcția europeană este percepută ca un succes, că în ultimii 10 ani s-a produs o trecere spectaculoasă de la o Europă economică la una politică și că, dacă este vorba despre o criză ea este de creștere și de maturizare. Dovada cea mai evidentă ni se pare interesul pe care statele foste comuniste l-au manifestat încă din primul moment pentru accesarea în acest „club”, interes ce nu s-ar fi manifestat pentru o organizație „pe cale de dispariție” așa cum se încăpățânează unii să prezinte UE. Mai mult decât atât, nu doar fostele state comuniste doresc să între în UE, ci și state precum Elveția și Norvegia „cochetează” cu ideea aderării, mai devreme sau mai târziu, urmând a se alătura familiei europene.

⁶ UE, *Tratatul Uniunii Europene împreună cu textul completat al Tratatului constitutiv al Comunității Europene*, JOCE/DOCE 224/31.VIII.1992, Paragraful 2, art. A,

⁷ *Ibidem*, parag. 3, art. A.

⁸ Barbulescu Iordan Gh., *UE, de la economic la politic*, ed. Tritonic, București, 2005, p. 33-34.

⁹ Popescu Ion. A. *Uniunea statelor europene*, ed. Economică, București, 2005, p. 238-239

Se poate vorbi de o „inovație politică constituțională” pentru că a adus noutăți în ceea ce privește: dimensiunea, modelul, metoda, caracterul său constituțional, conținutul actorii participanți și ambiția de a conferi Uniunii o adevărată dimensiune internațională.

Inovația începe cu dezbaterile naturii federale a UE, care devine punctul de plecare al acestui proces o dată cu discursul lui Joschka Fischer la Universitatea Humboldt din Berlin „De la Confederație la Federație” – Reflecții asupra finalității construcției europene” din mai 2000. În acest discurs, ministrul german de externe atrăgea atenția asupra necesității de a se realiza o profundă reflecție asupra viitorului și finalității Europei chiar înainte de a purcede la realizarea unor reforme importante, necesare – de altfel – pentru ca Europa să fie funcțională cu 27 de membri. Propunerea aducea cu sine o noutate majoră față de toate dezbaterile anterioare și anume: stabilirea unui model federal pentru Europa.

După cum știm, încă din anul 1950, în Declarația Schuman, apărea ideea de federație europeană ca unica modalitate ce ar fi permis depășirea confruntării în Europa și garantarea păcii și a bunăstării. Spunea Schuman: Ceea ce constituia, de data aceasta, noutatea absolută pentru Europa, era acceptarea discursului federal la nivelul liderilor europeni, dar și acceptarea obiectivului final european ca fiind unul de sorginte federală, rămânând de analizat nu „dacă”, ci doar „când” și „cum”.

Inovația politică se referea și la dimensiunea întreprinderii intelectuale descrise, putându-se califica demersul drept unul constituțional. Instituționalizarea dezbaterii politice asupra viitorului Europei, conformă cu Declarația 23 din Tratatul de la Nisa, a dus la dezvoltarea unui dialog structurat profund inovator la nivelul tuturor forțelor politice și sociale europene și naționale, a opiniei publice și a societății civile chiar înainte de a se fi stabilit realizarea unei noi reforme în anul 2004.

Altă inovație politică o constituia includerea pe agenda politică europeană a considerațiilor privind finalitatea politică a construcției europene, abordată formal pentru prima dată în Declarația de la Laeken a Consiliului European cu același nume din anul 2001. În acest text se formulau explicit întrebări asupra finalității proiectului european precum: Cum ar trebui structurată viața politică și spațiul politic european într-o Europă extinsă? Ce trebuie întreprins ca Uniunea Europeană să se transforme într-un factor de stabilitate și un nou model de societate într-o lume globală și multipolară?

Dacă privim cu atenție aceste întrebări, înțelegem că finalitatea construcției europene reclama crearea unei organizații politice, legitime și democratice, apropiată cetățenilor, cu vocație continentală, capabilă să înfrunte provocări și responsabilități în gestionarea crizelor la nivel continental și, de ce nu, la nivel mondial¹⁰.

Nouă este și metoda aleasă pentru realizarea aprofundării, metoda constituțională prin convocarea unei Convenții. Aceasta reprezintă o noutate absolută a procesului politic de aprofundare a UE cel puțin prin două aspecte: pentru prima dată reforma era pregătită de către un organism reprezentativ și democratic și nu de unul strict interguvernamental; acest organism era de sorginte federală. Convenția putea fi calificată ca fiind federală pentru că reflecta cele două legitimități ale construcției comunitare: cea a instituțiilor comune, prin reprezentanții Parlamentului European și Comisiei Europene, și cea națională, prin Guvernele și Parlametele naționale. Altfel spus, compoziția să reflecte federalismul – interguvernamental înglobând atât legitimitatea europeană cât și pe cea națională.

În fine, un element nou și deosebit de important se referă la rezultatul convenției, aceasta materializându-se într-un proiect de Tratat Constituțional. Respins de Franța și Olanda, Proiectul de Tratat Constituțional a fost modificat și a devenit ulterior Tratatul de la Lisabona. Tratatul de la Lisabona modifică Tratatul privind Uniunea Europeană și Tratatul CE, în vigoare în prezent, fără a le înlocui. Tratatul va pune la dispoziția Uniunii cadrul legal și instrumentele juridice necesare pentru a face față provocărilor viitoare și pentru a răspunde așteptărilor cetățenilor¹¹. Printre *principalele inovații* ce sunt aduse prin Tratatul de la Lisabona, se numără acordarea statutului juridic obligatoriu Cartei Drepturilor Fundamentale, întărirea rolului cetățenilor, introducerea de noi posibilități de acțiune la nivelul Uniunii în domenii de interes pentru cetățeni, precum: energie, siguranța cetățeanului, domeniul social, schimbările climatice, combaterea terorismului, Consiliul European va avea un președinte stabil (cu un mandat de doi ani și jumătate, cu posibilitatea reînnoirii), conferind

¹⁰ Bărbulescu Iordan Gh., *UE, de la național la federal*, ed. Tritonic, București, 2005, p. 67-72.

¹¹ [Http://europa.eu/lisabon-treaty/glance/index-ro.htm](http://europa.eu/lisabon-treaty/glance/index-ro.htm).

Uniunii mai multă continuitate și vizibilitate politică; creșterea rolului Parlamentului European; rol întărit acordat parlamentelor naționale, extinderea domeniilor în care deciziile se adoptă de către Consiliu cu majoritate calificată; menținerea inovațiilor aduse în materie politică externă și de securitate comună din Tratatul Constituțional, precum și în cea de apărare, prin preluarea majorității prevederilor în aceste domenii; acordarea personalității juridice unice Uniunii Europene (aspect care va permite o coerență și vizibilitate crescute a acesteia pe scena internațională, prin capacitatea de reprezentare sau de a deveni membru al unei organizații internaționale); includerea principiului supremației dreptului comunitar consacrat în prezent numai pe cale jurisprudențială.

3. Uniunea Europeană și globalizarea politică

Proiectul de Tratat Constituțional, materializat în Tratatul de la Lisabona vine ca un răspuns perfect la rolul Uniunii în procesul globalizării. Pe site-ul oficial al Uniunii Europene este prezentat succint rolul Europei la începutul secolului XXI: „Astăzi mai mult ca niciodată, într-o lume globalizată în evoluție constantă, Europa trebuie să facă față unor noi provocări. Europa secolului al XXI-lea se confruntă cu o serie de provocări: mondializarea economiei, evoluția demografică, schimbările climatice, aprovizionarea cu energie sau noile amenințări la adresa securității.

Statele membre nu mai sunt în măsură să facă față singure tuturor acestor probleme fără frontiere. Pentru a găsi soluții și a răspunde preocupărilor cetățenilor, este necesar un efort colectiv la nivel european. Europa trebuie să se modernizeze, să dispună de instrumente eficiente, adaptate nu numai la funcționarea unei Uniuni recent extinse de la 15 la 27 de state membre, ci și la transformările rapide prin care trece lumea astăzi. Prin urmare, regulile conviețuirii, înscrise în tratate, trebuie revizuite”.

Încă în faza gândirii proiectului Constituției, factorul internațional a constituit atât cauză cât și efect în procesul de elaborare. Pe de o parte, noile cerințe ale societății internaționale globale reclamau Europei un rol mai important, ceea ce o obliga să se gândească la necesitatea dotării sale cu instrumente constituționale, care să-i permită să joace acest rol în acord cu modelul său specific, reflex al valorilor și intereselor sale, dar și a viziunii asupra lumii, a dimensiunilor economice și a ponderii populației sale; pe de altă parte, semnarea Tratatului permite o mai mare prezentă internațională, cu efecte sigure și benefice asupra societății internaționale. Tratatul de la Lisabona este esențial pentru a asigura funcționarea eficientă a Uniunii Europene. În prezent, Uniunea Europeană reprezintă 27 de state membre și mai bine de 490 milioane de cetățeni. Reformele propuse de acest Tratat, în special noile aranjamente instituționale și mecanismele de lucru, sunt necesare pentru a asigura o Uniune capabilă să facă față provocărilor globale și să răspundă așteptărilor cetățenilor europeni.

Au existat voci care au apreciat că, criza irakiană putea însemna sfârșitul Uniunii, dar, în pofida acestora – UE a depășit momentul, așa cum a făcut-o și în alte situații dificile. Inovația politică era oricum necesară pentru a face față globalizării și noului rol al Europei în această lume: un rol activ, de gestionare a societății internaționale așa cum se reclama, de altfel, la Laeken unde se punea întrebarea retorică: ”nu ar trebui oare ca Europa, în fine, unificată să aibă rol de lider în noua ordine planetară, acela al unei puteri gata să desfășoare o funcție stabilizatoare la nivel mondial și, în același timp, capabilă să ghideze popoare și țări?”¹²

UE a apărut cu 50 de ani în urmă ca un proiect în favoarea păcii și s-a demonstrat a fi un proiect politic eficace pentru menținerea acesteia între membrii săi, dar și pentru alții, fiind, precum în cazul extinderii, un adevărat exportator de stabilitate. Tocmai de aceea o analiză serioasă ne relevă că, în acest moment, prioritatea nu o constituie întărirea instrumentelor PESC, ci aprofundarea integrării, adică construcția unei organizații internaționale puternice, care să poată fi percepută ca o alternativă de urmat la nivelul actualei societăți internaționale globale¹³.

¹² <http://ue.eu.int/summ.htm>

¹³ Bărbulescu Iordan Gh., op. cit. p. 77

Hebermas afirma¹⁴ că, dacă națiunile europene doresc să corecteze consecințele negative economice, sociale și culturale ale actualei ordini internaționale, ar trebui să construiască o „națiune” puternică având o mai mare influență internațională. Astfel spus, Europa ar trebui să exporte în lume planul său de succes în rezolvarea conflictelor ca alternativă la guvernarea mondială. În aceeași idee, Lamassoure¹⁵ puncta spunând că dacă UE s-a născut cu pretenția de a ajuta lumea a III-a și de a juca un rol stabilizator în concertul mondial, Federația Europeană a viitorului va trebui să răspundă provocărilor față de soarta altor popoare, continente și biosferă.

Nașterea UE a coincis istoricește cu trecerea de la societatea internațională a războiului rece la societatea internațională globalizată. Fiind organizată într-o uniune, Europa părea mai bine situată în plan extern pentru a înfrunta noile provocări pe care le ridică globalizarea, în timp ce, în plan intern, problemele pe care le ridică insuficiența statului ca formă principală de organizare politică intraseră pe făgașul rezolvării prin crearea unui sistem politic supranațional multi-level. Astfel spus, modelul european de regionalizare poate fi considerat un răspuns regional la problema globalizării.

Modelul de societate a bunăstării propriu UE s-a convertit în cel mai bun răspuns de caracter global la problemele ridicate de guvernarea mondială și gestionarea planetei. UE propunea, ca formă de soluționare a acestor mari probleme structurale, propriul său model care nu era, în fond, altceva decât unul al echilibrului specific dintre politic, societate și piață, în care sensul tare îl deținea societate. Propunerea europeană înțelegea ca alternativă la actuala gestionare globală a planetei, inspirată din modelul politic, economic și social al UE, l-a făcut pe Delors să lanseze ideea unei Europe înțelese ca laborator al globalizării, prin stabilirea unui sistem de reguli și practici destinate a face planeta locuibilă, pașnică și având o dezvoltare sustenabilă. Pe aceeași linie se situează alți gânditori ai globalizării, Sawicki remarcând că UE este organizația regională care contribuie cu cel mai mare succes la schimbarea dusă de globalizare. Acesta este sensul în care trebuie înțeleasă și Declarația de la Laeken, când se afirma că Europa trebuie să corecteze globalizarea și, deci, că aceasta este curentul de gândire corect al Europei¹⁶.

Concluzionând, globalizarea contemporană, în toate formele sale, este un proces intens contestat, întrucât infrastructurile și instituționalizarea politicii globale generează noi arene și mecanisme prin intermediul cărora sunt rezolvate conflicte privind condițiile interacțiunii globale – de la coridoarele Comisiei Europene și colectivele de dezbateri ale OMC până la summiturile alternative la „G7” ale ONG-urilor și întâlnirile anuale ale OIM. Sub acest aspect, globalizarea contemporană nu limitează neapărat sfera acțiunii politice și a inițiativelor statelor.

Referindu-ne la modelul UE în contextul globalizării politice, putem afirma să Uniunea a generat impacturi instituționale semnificative în măsura în care ele reconfigurează agendele instituționale și invită la inovație instituțională. De altfel, globalizarea în domeniul politic presupune internaționalizarea activităților agențiilor birocratice interne și, pe parcurs, necesită dezvoltarea unor noi modalități de coordonare a politicilor și de organizare birocratică la nivel național pentru a administra internaționalizarea deciziei politice.

BIBLIOGRAFIE

1. Bărbulescu Iordan Gh., *UE, de la economic la politic*, ed. Tritonic, București, 2005;
2. Bărbulescu Iordan Gh., *UE de la național la federal*. ed. Tritonic, București, 2005;
3. Bull H. *Societatea anarhică*, ed. Științifică, Chișinău, 1998;
4. Serge Cardellier, *Modernizarea dincolo de mituri*, ed. Trei, București, 2001;
5. Giddens A. *The Nations-State and Violence*, ed. Hutchinson, Londra, 1978;
6. Hermas J. *Por que Europa necesita una Constitucion*, New Left Review, n. 11, 2001;
7. Held David, Megrew A., Goldblatt D. *Transformări globale*, ed. Polirom, București, 2004;
8. Lamassoure A. *Apres Nice; quelles perspectives?*, Commentaire, n. 94, 2001;

¹⁴ Hebermas J., *Por que Europa necesita una Constitucion*, New Left Review, n. 11, 200.

¹⁵ Lamassoure A. *Apres Nice: quelles perspectives?* Comentaire, n. 94, 2001.

¹⁶ Bărbulecu Iordan Gh. , op cit. , p. 128-130.

9. Popescu Ion A., Bondrea Aurelian, Constantinecu Mădălina, *Globalizarea, mit și realitate*, ed. Economică, București, 2004;
10. Popescu Ion A., Bondrea Aurelian, Constantinecu Mădălina, *Uniunea Statelor Europene, Alternativă la sfidările secolului XXI*, ed. Economică, București, 2004;
11. Poggi G. *The development of the Modern State*, ed. Hutchinson, Londra, 1978;
12. Rosneau J. , *Governance, order and change in world politics*, ed. Cambridge university Press, Cambridge, 1992.
13. Strange Susan, *Retragerea statului. Difuziunea puterii în economia mondială*, ed. Trei, București, 2001;
14. Young O. *International Regimes*, ed. Cornell University Press, Itjaca, 1989;